

การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู*

พูลทรัพย์ นาคานาคา และคณะ**

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้ 1. เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู โดยมุ่งศึกษาตัวแปรในด้านคุณลักษณะส่วนตัวและครอบครัว ด้านการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูและด้านสถานศึกษา 2. เพื่อสร้างสมการทำนายความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูจากความสัมพันธ์ของตัวแปรที่พบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูแห่งชาติและครูต้นแบบ ซึ่งผ่านการคัดเลือกจากเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในระหว่างปี พ.ศ. 2541-2544 จำนวนทั้งสิ้น 482 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ได้แก่ ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู ($r = .62$) ภูมิหลังทางครอบครัว ($r = .59$) การทำวิจัยในชั้นเรียน ($r = .58$) การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($r = .52$) ความพร้อมในด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ($r = .45$) ความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตน และวิชาชีพ ($r = .38$) การให้นักเรียนทำโครงการ ($r = .37$) การใช้แหล่งวิทยาการทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ($r = .35$) ภูมิหลังด้านการศึกษา ($r = .28$) การเป็นคณะกรรมการวิชาการ ($r = .27$) บรรยากาศทางวิชาการ ($r = .21$) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ($r = .20$) สภาพของเพื่อนร่วมงาน ($r = .17$) และความพร้อมด้านสื่อและอุปกรณ์ ($r = .16$) ตามลำดับ 2. สมการทำนายความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู ตัวแปรสำคัญที่ส่งผลและสามารถนำมาใช้ทำนายความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู ได้แก่ ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและการทำวิจัยในชั้นเรียน สมการทำนายในรูปของคะแนนดิบ ซึ่งมีอำนาจในการพยากรณ์ได้ ร้อยละ 38.00 ได้แก่

$$\text{ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู} = 2.146 + 0.432 X_3 (\text{ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู}) + 0.124 X_8 (\text{ทำการวิจัยในชั้นเรียน})$$

สมการทำนายในรูปของคะแนนมาตรฐานได้แก่

$$\text{ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู} = 0.457 Z_3 (\text{ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู}) + 0.145 Z_8 (\text{ทำการวิจัยในชั้นเรียน})$$

ที่มา * วารสารวิจัย มสค. ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2551

** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

บทนำ

ครูเป็นปัจจัยหลักอันสำคัญยิ่งในการให้การศึกษาแก่เยาวชนของชาติในทุกระดับและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกระบวนการจัดการศึกษา หากได้ครูที่มีความรู้ความสามารถ มีเทคนิควิธีการสอนที่ดี มีทักษะกระบวนการสอนที่ดีเยี่ยม และมีคุณลักษณะของ ปุชณียบุคคลแล้ว จะทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของประชาชนและประเทศเป็นสำคัญ (ธีรวิทย์ เอกะกุล, 2541 : 1) การฝึกหัดครูจึงเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของรัฐ ที่จะต้องเร่งสร้างมาตรฐานในการฝึกหัดครูให้ได้มาตรฐาน เพื่อสนองความต้องการของสังคม รวมทั้งเป็นกลไกในการขับเคลื่อนระบบการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ผลจากการศึกษาวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับครูชี้ชัดว่าสภาพการณ์ โดยทั่วไปในวิชาชีพครูยังคงมีปัญหาอยู่ จากการสังเคราะห์งานวิจัยในภาพรวมยังมีปัญหาในเรื่องครูขาดคุณภาพ ขาดความสามารถ มีวิธีการคัดเลือกครูที่ไม่เป็นธรรม รวมทั้งมีดัชนีบ่งชี้ว่า หลักสูตรการเรียนการสอนไม่สามารถทำให้นักศึกษามีศรัทธาในความเป็นครู จนทำให้มีผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนหนึ่งออกไปประกอบอาชีพอื่น ในด้านสถาบันที่รับผิดชอบในการผลิตครูโดยตรงพบว่า วิธีการสอนของอาจารย์ส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการบรรยาย ไม่ทำให้นักศึกษามีโลกทัศน์ที่กว้างไกลจนสามารถเกิดปัญญา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และคิดอย่างมีระบบ รวมทั้งเรื่องคุณธรรมจริยธรรมของผู้สำเร็จการศึกษา จากสถาบันฝึกหัดครูยังอยู่ในขั้นวิกฤตศรัทธา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2547 : 3)

ครูต้นแบบและครูแห่งชาติ คือ กลุ่มบุคลากรในสาขาวิชาชีพครูที่จัดได้ว่าเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพเพราะบุคลากรดังกล่าวเป็นผู้ที่ผ่านการคัดกรองในเรื่องคุณภาพในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะครูมืออาชีพมาแล้ว ฉะนั้นทัศนคติและคุณลักษณะของครูต้นแบบและครูแห่งชาติจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่จะศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาคำตอบในการที่จะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการยกระดับคุณภาพของครูให้มีมาตรฐานตามที่สังคมคาดหวัง การศึกษาวิจัยเรื่อง ตัวแปรที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูเป็นงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูต้นแบบและครูแห่งชาติทั่วประเทศ ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับองค์กรทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์รวมทั้งเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการผลิตและพัฒนาครูให้ได้มาตรฐานต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู โดยมุ่งศึกษาตัวแปรในปัจจัยด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้
  - 1.1 ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของครูและครอบครัว
  - 1.2 ด้านการปฏิบัติงานในวิชาชีพ
  - 1.3 ด้านสถานศึกษา
2. เพื่อสร้างสมการทำนายที่สามารถอธิบายความสำเร็จ ในการประกอบวิชาชีพครู จากความสัมพันธ์ของตัวแปรที่พบ

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่องตัวแปรที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู เป็นการศึกษาที่มุ่งหาคำตอบจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูแห่งชาติและครูต้นแบบซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู ผลของการศึกษาครั้งนี้มุ่งตอบคำถามการวิจัยหลักดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรใดที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู
  2. ตัวแปรใดที่สามารถอธิบายและทำนายความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูได้
- รายละเอียดของการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีดังต่อไปนี้
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ครูแห่งชาติและครูต้นแบบที่ได้รับการคัดเลือกในระหว่างปี พ.ศ. 2541-2544 มีจำนวนทั้งสิ้น 612 คน ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยกำหนดชั้นภูมิในการสุ่มจากประชากรรายจังหวัดทุกจังหวัดที่มีครูต้นแบบและครูแห่งชาติ ได้กลุ่มตัวอย่างรวม 489 คน รวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมาเพื่อวิเคราะห์ จำนวน 482 ฉบับ
  2. ขั้นตอนการวิจัย การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีกระบวนการวิจัยโดยรวมดังนี้

วิทยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ครั้งนี้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้ด้วยโปรแกรม SPSS โดยการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรย่อยปัจจัยด้านต่าง ๆ กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่างและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณด้วยวิธีเพิ่มตัวแปรทีละตัว เพื่อสร้างสมการทำนายตัวแปรที่สำคัญที่สามารถอธิบายความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู

วิทยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยเชิญกลุ่มตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพครูในแต่ละสาขาวิชาและในแต่ละระดับการศึกษาที่สอน จำนวน 12 คน มาสนทนากลุ่มย่อยเพื่อยืนยันผลที่ได้จากการใช้วิทยวิธีเชิงปริมาณ ในการสนทนาจะใช้การอภิปรายภายใต้กรอบแนวคิดของการศึกษาวิจัย ข้อมูลที่ได้ในส่วนวิทยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อยืนยันผลที่ได้จากข้อมูลเชิงปริมาณ 2) มุ่งหารายละเอียดเชิงคุณภาพของแต่ละตัวแปรที่สำคัญ จากกลุ่มตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในส่วนของวิทยวิธีเชิงปริมาณ คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดที่ได้สังเคราะห์ไว้ โดยเครื่องมือดังกล่าวมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การปฏิบัติงานในวิชาชีพครูและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบระบุข้อเท็จจริงในแต่ละประเด็นที่ปลายปิดและปลายเปิด คำถามในตอนที่ 1 มี 11 ข้อ และคำถามในตอนที่ 2 ประกอบด้วยข้อคำถาม 21 ข้อ รวม 32 ข้อ โครงสร้างของข้อกระทงคำถามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับครูแห่งชาติและครูต้นแบบซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยปัจจัยหลัก 3 ด้าน คือ 1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวและครอบครัว ซึ่งจะประกอบด้วยตัวแปรย่อย 4 ตัวแปร คือ ภูมิหลังทางครอบครัว ภูมิหลังด้านการศึกษา ความรักความศรัทธาในวิชาชีพครู ความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองและวิชาชีพ 2) ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู ซึ่งจะประกอบด้วยตัวแปรย่อย 5 ตัวแปร คือ การใช้วิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้แหล่งวิทยาการทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน การให้นักเรียนทำโครงการ การทำวิจัยในชั้นเรียน การเป็นคณะกรรมการวิชาการในโรงเรียน 3) ปัจจัยด้านสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรย่อย 5 ตัวแปร คือ ความพร้อมด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ความพร้อมด้านสื่อและอุปกรณ์ บรรยากาศทางวิชาการ สภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพของเพื่อนร่วมงาน เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณแบบสอบถามผ่านการหา

คุณภาพของเครื่องมือทั้งความตรง (validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิและการหาค่าความเที่ยง (reliability) โดยการนำไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ได้เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเที่ยงรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.8940 เมื่อจำแนกค่าความเที่ยงเป็นรายด้าน มีดังนี้ ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวและครอบครัว ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.7963 ปัจจัยการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.8521 ปัจจัยด้านสถานศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.8312

ส่วนวิธีเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ คือ แบบบันทึกการอภิปรายในกลุ่มย่อย เพื่อใช้ในการบันทึกการสรุปประเด็นของการอภิปรายกลุ่มย่อยในแต่ละประเด็นที่กลุ่มย่อยได้อภิปราย

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาวิจัยตัวแปรที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู โดยได้ทบทวนวรรณกรรมในส่วนของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู รวมทั้งการศึกษาจากผลงานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานในวิชาชีพครู จัดกลุ่มของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูได้กรอบแนวคิด ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัยตัวแปรที่ศึกษา

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ การวิจัยครั้งนี้ในส่วนของวิทยวิธีเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรม SPSS โดยมีสถิติพื้นฐานและสถิติเพื่อการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ได้แก่ การวิเคราะห์ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ ตามกรอบแนวคิดกับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู นอกจากนั้นได้วิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression ด้วยวิธีเพิ่มตัวแปรทีละตัว (Stepwise) เพื่อการสร้างสมการทำนาย

สำหรับในส่วนของวิทยวิธีเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มสนทนา (Focus Group) อภิปรายประเด็นต่าง ๆ ที่พบในการวิจัยจากวิทยวิธีเชิงปริมาณและสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มสนทนา เพื่อศึกษาพรรณนาของกลุ่มสนทนาที่ประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู นำเสนอข้อมูลในส่วนของวิทยวิธีเชิงคุณภาพประกอบกับข้อมูลที่ได้ในส่วนของการศึกษาด้วยวิทยวิธีเชิงปริมาณหลังจากที่กลุ่มสนทนาย่อยอภิปรายอย่างกว้างขวาง

6. เกณฑ์ในการแปลผลความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู หมายถึง ระดับความสำเร็จ ในการประกอบวิชาชีพครูที่ครูแต่ละคนได้รับ จำแนกตามระดับความสำเร็จของรางวัลที่ครูได้รับใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ระดับความสำเร็จโดยจำแนกเป็นค่าระดับคะแนนดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ครูดีเด่นระดับชาติ / ประเทศ เป็นครูที่ได้รับรางวัลในระดับชาติหรือระดับประเทศ

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ครูดีเด่นระดับภูมิภาค / เขตการศึกษา เป็นครูที่ได้รับรางวัลในระดับภูมิภาคหรือระดับเขตการศึกษา

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ครูดีเด่นระดับจังหวัด เป็นครูที่ได้รับรางวัลในระดับจังหวัด

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ครูดีเด่นระดับอำเภอ / เขต เป็นครูที่ได้รับรางวัลในระดับอำเภอ / เขต

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ครูดีเด่นในระดับโรงเรียน / กลุ่มโรงเรียนเป็นครูที่ได้รับรางวัลในระดับโรงเรียน / กลุ่มโรงเรียน

การวัดความสำเร็จวัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยให้ครูระบุรางวัลที่ครูได้รับแล้วนำมาจัดกลุ่มตามระดับความสำเร็จตามระดับเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนนเฉลี่ย แปลผลดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ประสบความสำเร็จในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ประสบความสำเร็จในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ประสบความสำเร็จในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 1.50 หมายถึง ประสบความสำเร็จในระดับน้อยที่สุด

7. ขอบเขตระยะเวลาในการวิจัย รวม 1 ปี 7 เดือน เริ่มตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2549-31 พฤษภาคม 2551

ผลการศึกษา

ผลการวิจัยจากวิทยวิธีเชิงปริมาณ

1. ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวและครอบครัว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวนร้อยละ 83.40 อายุเฉลี่ยระหว่าง 41-45 ปี ร้อยละ 29.15 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 69.09 มีสถานภาพครอบครัวสมรส ร้อยละ 85.89 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ครู 16-20 ปี ร้อยละ 28.46 มีความตั้งใจในการประกอบอาชีพครู ร้อยละ 88.38 มาจากครอบครัวที่มีสมาชิกประกอบวิชาชีพครู ร้อยละ 53.53 มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตน โดยมีเหตุผลน่าเชื่อถือมากร้อยละ 27.59

2. ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู ครูแห่งชาติและครูต้นแบบมีระดับการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูในแต่ละปัจจัยย่อยพบว่า การวิจัยในชั้นเรียนค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.09, SD = 0.59) รองลงมา ได้แก่ การให้นักเรียนทำโครงการ ($\bar{X}$ = 3.82, SD = 0.95) การใช้วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X}$ = 3.65, SD = 1.09) การเป็นกรรมการวิชาการในโรงเรียน ($\bar{X}$ = 3.57, SD = 1.35) และการใช้แหล่งวิทยาการทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ($\bar{X}$ = 3.48, SD = 1.01) ตามลำดับ

3. ปัจจัยด้านสถานศึกษา ครูแห่งชาติและครูต้นแบบมีปัจจัยด้านสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในแต่ละปัจจัยย่อย พบว่า บรรยากาศทางวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 3.82, SD = 0.81) รองลงมาได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ($\bar{X}$ = 3.59, SD = 1.03) ความพร้อมด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 3.58, SD = 1.10) สภาพของเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X}$ = 2.91, SD = 1.09) และความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์ ($\bar{X}$ = 2.60, SD = 1.59) ตามลำดับ

4. ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู พบว่า ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู โดยรวมมีความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.06, SD = 1.39)

5. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู โดยตัวแปรดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูในระดับนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .01 ได้แก่ ความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู (r = .62) ภูมิหลังทางครอบครัว (r = .59) การทำวิจัยในชั้นเรียน (r = .58) การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (r = .52) ความพร้อมในด้านแผนการจัดการเรียนรู้ (r = .45) ความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนและวิชาชีพครู (r = .38) การให้นักเรียนทำโครงการ (r = .37) การใช้แหล่งวิทยาการทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (r = .35) ภูมิหลังด้านการศึกษา (r = .28) การเป็นคณะกรรมการวิชาการ (r = .27) บรรยากาศทางวิชาการ (r = .21) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (r = .20) สภาพของเพื่อนร่วมงาน (r = .17) และความพร้อมด้านสื่อและอุปกรณ์ (r = .16) ตามลำดับ

6. สมการทำนายความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู ตัวแปรสำคัญที่ส่งผลและสามารถนำมาใช้ทำนายความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู ได้แก่ ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และการทำวิจัยในชั้นเรียน สมการทำนายในรูปของคะแนนดิบซึ่งมีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 38.00 ได้แก่

$$\text{ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู} = 2.146 + 0.432 X_3 (\text{ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู}) + 0.124 X_8 (\text{การทำวิจัยในชั้นเรียน})$$

สมการทำนายในรูปของคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$\text{ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู} = 0.457 Z_3 (\text{ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู}) + 0.145 Z_8 (\text{การทำวิจัยในชั้นเรียน})$$

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

การจัดลำดับความสำคัญของตัวแปรย่อยในปัจจัยแต่ละด้านตามธรรมชาติของสมาชิกกลุ่มย่อย (Focus Group) ซึ่งเป็นครูดั้งเดิมและครูแห่งชาติซึ่งคัดเลือกจากครูที่ประสบความสำเร็จสูงสุดได้อภิปรายภายในกลุ่มย่อย โดยสมาชิกแต่ละคนได้จัดลำดับความสำคัญของตัวแปรย่อยในปัจจัยแต่ละด้านด้วยการให้คะแนนตามลำดับของความสำคัญ อันดับที่มีความสำคัญสูงสุดจะได้คะแนนมากที่สุดเรียงลำดับจนถึงอันดับสุดท้ายในแต่ละปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ได้ข้อสรุปดังนี้

1. ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวและครอบครัว สมาชิกในกลุ่มสนทนาย่อย 12 คน ได้จัดเรียงลำดับความสำคัญของตัวแปรในปัจจัยนี้ พบว่า ตัวแปรย่อยความรักและศรัทธาในวิชาชีพ (X_3) มีคะแนนรวมเป็นอันดับ 1 รองลงมาได้แก่ ความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองและวิชาชีพ (X_4) ภูมิหลังทางการศึกษา (X_2) และภูมิหลังทางครอบครัว (X_1) ตามลำดับ

2. ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู สมาชิกในกลุ่มสนทนาย่อย 12 คน ได้จัดเรียงลำดับความสำคัญของตัวแปรในปัจจัยนี้ พบว่า ตัวแปรย่อยการใช้วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (X_5) มีคะแนนรวมเป็นอันดับ 1 รองลงมาได้แก่ การทำวิจัยในชั้นเรียน (X_8) การให้นักเรียนทำโครงการ (X_7) การใช้แหล่งวิทยาการภายในและนอกโรงเรียน (X_6) และการเป็นคณะกรรมการวิชาการในโรงเรียน (X_9) ตามลำดับ

3. ปัจจัยด้านสถานศึกษา สมาชิกในกลุ่มสนทนาย่อย 12 คน ได้จัดเรียงลำดับความสำคัญของตัวแปรในปัจจัยนี้ พบว่า ตัวแปรย่อยความพร้อมด้านแผนการจัดการเรียนรู้ (X_{10}) มีคะแนนรวมเป็นอันดับ 1 รองลงมาได้แก่ ความพร้อมในด้านสื่อและอุปกรณ์ (X_{11}) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (X_{13}) บรรยากาศทางวิชาการ (X_{12}) และสภาพของเพื่อนร่วมงาน (X_{14}) ตามลำดับ

การจัดเรียงลำดับความสำคัญของแต่ละตัวแปรย่อยในแต่ละปัจจัยได้ผลสรุปดังกล่าวมาแล้วข้างต้น กลุ่มสนทนาได้อภิปรายกันอย่างกว้างขวางในประเด็นของตัวแปรในปัจจัยแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูและจัดเรียงลำดับความสำคัญของตัวแปรย่อยในภาพรวมของทุกปัจจัย โดยคัดเลือกตัวแปรที่มีอันดับความสำคัญ 2 อันดับแรกในปัจจัยแต่ละด้านจากการเรียงลำดับในครั้งแรกแล้วนำมาจัดเรียงลำดับความสำคัญ โดยให้ค่าน้ำหนักคะแนนใช้เกณฑ์เดิม คือ ตัวแปรที่มีลำดับความสำคัญสูงสุด จะได้ค่าน้ำหนักคะแนนมากที่สุด ผลการจัดอันดับตัวแปรย่อยในภาพรวมของทุกปัจจัยโดยเลือกมาปัจจัยละ 2 ตัวแปร รวม 6 ตัวแปร จัดเรียงอันดับใหม่โดยกลุ่มสนทนา พบว่า คะแนนจากการเรียงลำดับความสำคัญของตัวแปรที่มีผลต่อความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู โดยเรียงลำดับจากอันดับ 1-6 คือ ตัวแปรด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพ (X_3) รองลงมาได้แก่ การทำวิจัยในชั้นเรียน (X_8) การใช้วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (X_5) ความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนและวิชาชีพ (X_4) ความพร้อมในด้านแผนการเรียนรู้อัน (X_{10}) และความพร้อมด้านสื่อและอุปกรณ์ (X_{11}) ตามลำดับ

ข้อคิดเห็นที่กลุ่มสนทนาย่อยได้อภิปรายและลงข้อสรุปในตัวแปรย่อยที่กลุ่มได้ให้ความสำคัญมีรายละเอียดในแต่ละตัวแปรจากการอภิปรายในกลุ่มย่อย ดังนี้

1. ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู (Love and Faith in the Teacher Profession) เป็นพื้นฐานที่สำคัญ ในการนำสู่ความสำเร็จของการประกอบวิชาชีพครู กลุ่มตัวอย่างทุกคนให้ความเห็นตรงกันว่าโดยพื้นฐานความชอบในวิชาชีพแล้วทุกคนในกลุ่มสนทนาย่อยมีความชอบและมีความรักศรัทธาในวิชาชีพนี้ ข้อสรุปของตัวแปรนี้จากการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ได้อภิปรายประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรนี้ดังต่อไปนี้

1.1 ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู เป็นคุณสมบัติที่มีความจำเป็นและเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่ง สำหรับการสร้างสรรค์ผลงานในวิชาชีพให้บรรลุเป้าประสงค์ เพราะเมื่อรักศรัทธาก็จะมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนางานในหน้าที่

1.2 ผลจากการที่มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครูจะทำให้ครูมีความเชื่อมั่นว่าทุกปัญหาที่ผ่านเข้ามาสามารถแก้ไขได้ กลุ่มสนทนาย่อยได้อภิปรายและให้ความเห็นตรงกันว่ามี ความชอบอาชีพครู และมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์งานที่มีคุณภาพต่อไป

1.3 หากให้มีการเลือกอาชีพใหม่ กลุ่มสนทนาย่อยได้อภิปรายให้ความเห็นว่า จะยังไม่เปลี่ยนใจ ยังยึดอาชีพครูอยู่เหมือนเดิมเพราะมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพนี้ตั้งแต่เริ่มต้นของการประกอบวิชาชีพครู

1.4 ความศรัทธาในวิชาชีพนี้มีความเชื่อเป็นพื้นฐานที่เชื่อว่าหากเปรียบเทียบกับอาชีพแพทย์ ตำรวจ นักกฎหมาย ฯลฯ ในบรรดาอาชีพ (Profession) ทั้งหลายที่มีอยู่ในสังคมปัจจุบันนี้ อาชีพครู นับเป็นอาชีพที่มีเกียรติและเป็นอาชีพที่ทำทนายในมิติของการสร้างและพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญ โดยให้เหตุผลว่า กลุ่มเป้าหมายที่เดินเข้ามาหาครู คือ ผู้ที่ต้องการเจริญงอกงาม นับเป็นงานสร้างคนที่ได้บุญได้กุศล ทำให้ชีวิตเป็นสุขและทุกคนยังรักอาชีพการเป็นครู ข้อสรุปโดยรวมของคุณลักษณะการรักและศรัทธาในวิชาชีพครูจึงเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการที่ก้าวสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพดังกล่าว

2. การทำวิจัยในชั้นเรียน (Doing Classroom Research) กลุ่มสนทนาได้อภิปรายในประเด็นนี้ว่าเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะเป็นครูที่ประสบความสำเร็จในยุคปัจจุบันเนื่องจากเป็นเงื่อนไขที่สำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้ครูต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นวิธีการที่ทำให้ครูกิดเป็นและรู้จักวิธีการคิดอย่างเป็นระบบ สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนได้จริง วิธีการที่ทำวิจัยถ้าครูใส่ใจและมุ่งมั่นที่จะพัฒนางานในวิชาชีพของตน ก็สามารทำได้จากการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือการเข้ารับการฝึกอบรม ครูที่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพครูที่ได้รับการคัดเลือกเป็นครูแห่งชาติ ได้รับรางวัลระดับชาติเป็นครูผู้มีจำนวนผลงานวิจัยมากกว่า 2 เรื่อง ต่อปี

3. การใช้วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-centered Teaching) ข้อสรุปของกลุ่มสนทนาให้ความเห็นว่า ปัจจุบันครูทุกคนมีความรู้และความเข้าใจในนิยามของวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้โดยผ่านประสบการณ์จริงทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา ทำให้บทเรียนมีความน่าสนใจและสร้างกระบวนการคิดที่เป็นวิทยาศาสตร์ให้กับผู้เรียน กิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนที่กลุ่มสนทนาใช้ในการเรียนการสอนจะประกอบไปด้วยกิจกรรมหลากหลาย ครูทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ช่วยเหลือสนับสนุน (Facilitator) เท่านั้น กลุ่มสนทนาให้ความเห็นว่าในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องมีการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้มาอย่างดี จึงจะทำให้ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุเป้าประสงค์ตามแผนการเรียนรู้ที่ตั้งไว้

4. ความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองและวิชาชีพ (Commitment for Self and Profession Development) กลุ่มสนทนาให้ความเห็นว่าในวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่ครูต้องมีการพัฒนาตนเองตลอดเวลาครูที่จะประสบความสำเร็จและความก้าวหน้าในวิชาชีพจะต้องไม่เป็นผู้หยุดนิ่งในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ วิธีการที่กลุ่มสนทนาเลือกใช้ในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมในหัวข้อที่ตนเอง

สนใจ การเข้ารับการฝึกอบรมตามความต้องการของสถานศึกษา และการศึกษาด้วยตนเอง โดยผ่านสื่อต่าง ๆ การทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาตนในวิชาชีพครู

5. ความพร้อมในด้านแผนการเรียนรู้ (School's Readiness on Learning Plans) กลุ่มสนทนาให้ความเห็นว่า ความพร้อมด้านแผนการเรียนรู้มีความสำคัญ หากครูมีการวางแผนอย่างมีคุณภาพล่วงหน้า คุณภาพการเรียนการสอนก็จะมีคุณภาพสูง ความเห็นที่กลุ่มสนทนาให้ในประเด็นดังกล่าวคือ การวางแผนล่วงหน้าทำให้ครูมีโอกาสทบทวนกิจกรรมก่อนการเรียนการสอนจริง ซึ่งจะทำให้การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครูทำเพื่อให้กลไกของการควบคุมคุณภาพมีคุณภาพสูงสุด กลุ่มสนทนาให้ความเห็นตรงกันว่าบันทึกหลังการสอนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาและปรับปรุงงานวิชาชีพครู

6. ความพร้อมด้านสื่อและอุปกรณ์ (School's Readiness on Instructional Media and Teaching Aids) กลุ่มสนทนาได้อภิปรายประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรนี้ โดยให้ความเห็นว่า สื่อและอุปกรณ์เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญในประเด็นของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ได้ผล และสร้างความเข้าใจให้กับผู้เรียนส่วนใหญ่แล้วครูผู้สอนและเป็นผู้จัดหาและจัดทำอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนของตนเอง ตัวแปรด้านสื่อและอุปกรณ์จะมีความสัมพันธ์กับแผนการจัดการเรียนรู้และเนื้อหาที่ใช้สอนกลุ่มสนทนาซึ่งได้ชื่อว่าเป็นตัวอย่างของครูที่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพเพราะเป็นครูแห่งชาติทุกคนให้ความเห็นว่า ส่วนใหญ่ครูผู้สอนจะมีสื่อและอุปกรณ์ส่วนหนึ่งที่เป็นของตนเอง จะใช้สื่อและอุปกรณ์ของสถานศึกษาในกรณีที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ และจะจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนเกือบทุกชั่วโมงและลักษณะของสื่อและอุปกรณ์จะมีหลากหลายลักษณะตามเนื้อหา การใช้สื่อและอุปกรณ์จะมีการพัฒนาและปรับปรุงทุกปีการศึกษาและในการจัดการเรียนการสอนจะใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการสอนทั้งที่ใช้วิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและวิธีการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง

กล่าวโดยสรุปทั้งวิทยวิธีเชิงปริมาณและวิทยวิธีเชิงคุณภาพโดยการจัดสนทนางroupย่อย (Focus Group) ให้ผลการวิจัยสอดคล้องในประเด็นของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู โดยตัวแปรที่มีความสำคัญอันดับ 1 ทั้งวิทยวิธีวิจัยเชิงปริมาณและวิทยวิธีเชิงคุณภาพ ยังคงเป็นความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู (X_3) และการทำวิจัยในชั้นเรียน (X_8) ซึ่งเป็นตัวแปรที่เข้าสู่การทำนายทั้ง 2 ตัวแปร

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ได้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประเด็นที่น่าสนใจ คือ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่ผ่านการคัดกรองในเรื่องความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู เพราะเป็นครูแห่งชาติและครูต้นแบบทั้งสิ้น ฉะนั้นทัศนคติและมุมมองจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นสิ่งที่น่าสนใจ ผลการวิจัยสะท้อนข้อเท็จจริงในแต่ละปัจจัยมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้ (1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวและครอบครัว พบว่า ตัวแปรย่อย ความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จ ในการประกอบวิชาชีพครู โดยมีค่าความสัมพันธ์ ($r = .62$) เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมาได้แก่ ตัวแปรภูมิหลังทางครอบครัว ($r = .59$) ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของอัญชลี เสงี่ยมกุล (2549 : 150) ซึ่งพบว่าความผูกพันในวิชาชีพครู ได้รับอิทธิพลทางตรงในทิศทางตรงและมีอิทธิพลรวมสูงสุดจากปัจจัยด้านครอบครัวและตัวแปรดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู ความสอดคล้องดังกล่าวนี้เป็นข้อสรุปยืนยันผลการวิจัยในความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และตัวแปรภูมิหลังด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู พบว่า ตัวแปรการทำวิจัยในชั้นเรียนมีค่าความสัมพันธ์สูงสุดในปัจจัยด้านนี้กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู ($r = .58$) ผลการวิจัยสะท้อนข้อเท็จจริงในชั้นเรียนที่ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน เพราะเหตุผลที่แท้จริงการทำวิจัยในชั้นเรียนนั้นมุ่งพัฒนาผู้เรียน แนวคิดดังกล่าวนี้สอดคล้องกับแนวคิดของกินเชโร ซึ่งได้เสนอแนวคิดว่าครูต้องทำหน้าที่นักวิจัย บทบาทที่สำคัญที่สุดของครู คือ การตรวจสอบวิเคราะห์ปัญหาด้านวิธีการสอนโดยกระบวนการแสวงหาความรู้จากการวิจัย ผลของการแสวงหาความรู้ของครูมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของโรงเรียน (Kincheloe : (1991) อ้างถึงในนงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548) (3) ปัจจัยด้านสถานศึกษา พบว่า ตัวแปรย่อยในเรื่องความพร้อมด้านแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุดกับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู ($r = .45$) อภิปรายได้ว่าความพร้อมของแผนการจัดการเรียนรู้เป็นตัวแปรสำคัญในการก้าวสู่การเป็นครูมืออาชีพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิฑูรย์ สิมะโชคดี (2547) ที่พบว่าการจัดทำแผนการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิชาชีพและเป้าหมายทำให้บุคคลทราบถึงโอกาสและอุปสรรคตลอดจนทางเลือกและความก้าวหน้าในวิชาชีพ นอกจากนี้ในด้านการทำนายความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู พบว่าตัวแปร 2 ตัว เข้าสู่สมการทำนาย คือ ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู (X_3) ($r = .62$) ตัวแปรดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดด้านทัศนคติ โดยทั่วไปที่ความรักและความศรัทธามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้การรับรู้

ของมนุษย์ข้อค้นพบดังกล่าวนำสู่การปฏิบัติในเรื่องของการคัดคนเข้าสู่ระบบวิชาชีพครู รวมทั้งกระบวนการผลิตครูจะต้องสอดแทรกในเรื่องของความรักและศรัทธาให้กับนักศึกษาครูด้วย ส่วนตัวแปรการทำวิจัยในชั้นเรียน (X_0) ซึ่งเป็นตัวแปรที่เข้าสู่สมการทำนายในครั้งนี้อธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้เป็นผู้ผ่านการคัดเลือกให้เป็นครูแห่งชาติและครูต้นแบบ เกณฑ์ในการคัดเลือกสำหรับการเป็นครูแห่งชาติและครูต้นแบบ คือ การที่จะต้องมีส่วนงานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อใช้สำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนเป็นวิถีชีวิตที่ครูทุกคนควรรู้ นอกจากจะเป็นข้อกำหนดทางกฎหมายที่ครูต้องปฏิบัติแล้วด้วยตัวของกระบวนการวิจัยยังเป็นวิธีการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนได้ตรงประเด็น ผลจากการวิจัยครั้งนี้ควรได้นำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อยกคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานต่อไป หากพิจารณาตัวแปรที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูดังกล่าวแล้วเทียบเคียงตัวแปรความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูเทียบกับหลักอิทธิบาท 4 ในพุทธศาสนา คือ “ฉันทะ” ความพึงพอใจรักใคร่ในงานที่ทำและการทำวิจัยในชั้นเรียนเทียบกับวิธีการทางวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นวิธีแห่งเหตุผล ฉะนั้นคุณลักษณะดังกล่าวจึงเป็นคุณลักษณะภายในตัวบุคคลซึ่งมีความสำคัญยิ่ง คือ ความเป็นผู้ที่มีความรักในวิชาชีพ มีจิตใจมุ่งมั่นเชื่อและศรัทธาในวิชาชีพนี้และเป็นผู้ที่ “คิดเป็น” บนหลักแห่งเหตุผล ซึ่งคือกระบวนการวิจัยนั่นเอง ฉะนั้นกลไกที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในเรื่องการผลิตครูจึงควรต้องหันมาทบทวนกลไกที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. กระบวนการคัดกรองคนเข้าสู่ระบบวิชาชีพครู ควรคำนึงถึงทัศนคติส่วนบุคคลในด้านความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมคือการใช้แบบทดสอบวัดแววความเป็นครู ควรดำเนินการต่อไป โดยใช้แบบทดสอบที่มีประสิทธิภาพก็จะได้คนที่มีคุณภาพเข้าสู่ระบบการผลิตบุคลากรในวิชาชีพครู

2. กระบวนการผลิตครู นอกจากสถานศึกษาที่ทำหน้าที่ในฐานะสถาบันที่ผลิตครูจะต้องปลูกฝังสาระด้านเนื้อหาความรู้ในวิชาชีพแล้ว กระบวนการผลิตบุคลากรสาขาครูศาสตร์คงต้องหันมาตระหนักและสอดแทรกในเรื่องทัศนคติต่อความรักและความศรัทธาในวิชาชีพให้กับนักศึกษาตลอดหลักสูตรตลอดระยะเวลาของการศึกษา รวมทั้งกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนที่ซึ่งจะต้องเป็นคุณลักษณะที่ระบบการผลิตครูต้องหันกลับมาทบทวนและมุ่งมั่นสร้างเสริมคุณลักษณะและทักษะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนให้ได้

3. กระบวนการพัฒนาบุคลากร ในระบบการพัฒนาบุคลากรควรให้ความสำคัญกับความเข้าใจในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ครู และการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อปลูกฝังให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานในวิชาชีพครูมีความศรัทธาในวิชาชีพและสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูควรได้ดำเนินการอย่างจริงจัง

4. การบริหารในสถานศึกษา ควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้ทำวิจัยในชั้นเรียน โดยจัดโครงการส่งเสริมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนและปัจจัยอื่น ๆ ในการสนับสนุนให้ครูได้มีการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสถานศึกษาควรมีความพร้อมในเรื่องแผนการจัดการเรียนรู้เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุดกับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครูในปัจจัยด้านสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบผลลัพธ์การเรียนรู้ของบัณฑิตในสาขาครุศาสตร์จากหลักสูตรที่เน้นกระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนการสอนกับหลักสูตรปกติ
2. ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูของครูต้นแบบและครูแห่งชาติในแต่ละสาขาวิชา
3. สังเคราะห์งานวิจัยในชั้นเรียนของครูต้นแบบและครูแห่งชาติในระดับประเทศ

บรรณานุกรม

- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2540). **ครูดี ครูเก่งในโครงการคุรุทายาท**. ปริญญาานิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร).
- พลทรัพย์ นาคานาคา. (2551). **การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ถ่ายเอกสารครบวงจรพล.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2547). **จิตวิทยาองค์กรอุตสาหกรรม : การพัฒนาองค์กรและนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- อชลี ช่างตระกูล. (2549). **องค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู**. ปริญญาานิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ และคณะ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บริษัทวิญญูชน จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). **ครูแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: เซเวนพรีนติ้ง กรุ๊ป จำกัด.
- Kincheloe, J.L. (1991). **Teacher as Researchers : Qualitative Inquiry as a to Empowerment**. London: The Falmer Press.
- Gardner, Howard. (1993). **Multiple Intelligence : Theory and Practice**. New York: Basic Books.
- Slavin, Robert E. (1994). **Educational Psychology**. Boston: Allyn & Bacon.
- Woolfolk, Anita E. (1993). **Educational Psychology**. Massachusetts:: Allyn & Bacon.